ՄԷՆԷ 12 ١٣٩٤ ՄԷՖԷՐ ٢٠ — 1877 ՓԵՏՐՎԱՐ 21 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ — ԱԼԱԳԻԱՆԿԱ ՄԱՐՏ 5 Ն՝ 3392

Մանգումէի Էֆէնտի

ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՃԻԵԱՍ

Մանգումէի Էֆէնտի սէնէտէ 300 Նիւսխէ Իթիպարը յայ, գէյմէթի Խթանպոլ իչին 10 ատէտ Մէճիտիյէ օլտուղու կիպի, թաշրալար իչին տախի սէնէտէ քէզալիք 300Նիւսխէ իչին բօսթա բարասը քէնտի հիսապըմիզա օլարագ 12 ատէտ Մէճիտիյէ օլաճագ տուր։

Պիր Նիւսխէսի գայիմէ հիսապը յա 50 չէր բարաեա սաթըլմագտա տուր։

Իսանթրն պէհէր սաթրը 1ինգ. ամ. Ֆա 3, Չինգի տէ։ Ֆա 2, Չիւնգիւ վէ սայրէ. Ֆայար իչին 1գշ. վէ իրան արբաբնա գօնուլմար տեսնի իրանը սաթրը 5գշ.

Մէքթուպ վէ սայրէ, Գարամատա Իչնճէնպիհ բաղարընտա գագը Նր՝ 41 Իրան Խանպնտա կարասպետ Ֆ՝ Խանոսեան իսմինէ կէօնտէրիլէճէք տուր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 4 մարտ

Մարտ 13 տէ պուրատա պէքլէնէճէք օլան ժէնէրալ Ինեաթիէֆ էվվէլա Պէրլին վէ Լոնտրաեա ազիմէթ իտէճէք տուր։

Պատէհու տէվլէթլէր Բուսիանըն լայհարընա ճէվապ վիրէճէքլէր։ Սուլհա իւմիտ օլունուեօր։

ԱՄԷՐԻԳԱ

Ուաշինթըն, 2 մարտ

Մէճլիս վէ սէնաթօ պիլիճթիմա, 184 գուրաեա գարշը 185 գուրա իլէ մընթըր Ուէյի Ամէրիգաեա բէյնս ինթիխապ խլէմիշլէր։

ԱԼՄԱՆԵԱ

Պէրլին, 2 մարտ

Բուսիա մուհարէպէ հաղբրլըղը կէօրմիշ օլմասըղընտան մուհարէպէ օլմաղ տէյի զանն օլունուեօր։

4 մարտ

Ումումէն սուլհա մէյլ վար։

Ժէնէրալ Ինեաթիէֆ վէ մատամասը չէհրիմիզէ վիրուա իթտիլէր։

ՐՈՒՍԻԱ

Սէն–Բէթէրսպուրկ, 3 մարտ.

Բօլիս թարաֆընտան թէտապիրի չէտիտէ իթթիխապ օլունուեօր։

Ժէնէրալ Ինեաթիէֆ կէօզ աղրըսընա միւպթէլա օլմուշ տուր։

4 մարտ

Էյի մալիւմաթլարը պուլունան տայիրէլէրտէ զանն օլունտուղունա կէօրէ, ահվալը տախիլիեէ թէհամիւլ օլունմագ սուրէթտէ պուլունմագտա տուր։

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

Լօնտրա, 3 մարտ

Ինկիլիզ գօնսօլիտի	96 3/16
Էսհամը Ումումի աչըլը	12 1/4
» » գարանտը	12 3/16
1865 իսթիգրազը	13 3/4
1869 »	13 1/2
1871 »	29
1873 »	12 5/8
1872 (Պօն տիւ Թրէզօր (Սէրի Ա՝Բ՝) գ՝ք՝	21 1/4
Մըսըր իսթիգրազը	47 5/8

Բարիս, 3 մարտ

Ֆրանսըզ ֆօնտսու 5 0/0	106 72 1/2
Էսհամը Ումումի աչըլը	12 30
» » քար՝	12 25
Բուսէլի չըմէնտֆէր սէհիմէրի	36
65 իսթիգրազը	72
69 »	65
1873 »	62

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱՉԱՄԸ

Էսհ՝ Ում՝ 19 փեատ՝ ադշմ գբ՝	13 14
Էսհ՝ Ում՝ 21 փեատվ սպհ՝ աչ՝	13 17
Էն եիբսէք	13 17
Էն աշաղը	13 14 1/2
Սաաթ 7	13 15

—=—

Իսթիղ՝ 63 (Մութօն) 6 0/0 Ֆ՝	70
» 65 (Մութօն) 6 0/0 Ֆր՝	71
» 1869 (Բիւնար) 6 0/0	64
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզօր) 9 0/0	21 1/2
1873 (Իւնար) 6 0/0	
Բուսէլի Շըմէնտֆէր 3 0/0	35 1/4
Բէրօր փր՝	1
Հէվալէսիզ փր՝	1 1/2
Ագչէ Ֆայիզի 0/0	10

—

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻՑԱԹԸ

Բրէտի ժէնէր՝ 6 0/0 Լ՝ Օ՝	300
Սօսի ժէն՝ 6 0/0 Լ՝ Ս՝ գբ՝ ք՝	305
Սթամպոլ Պանգասը	312
Պանգ գօսմէրսիալ	
Սօսիէթէ Օթօման Լ՝ Ս՝ գ՝ ք՝	205
Թրամվայ 5 0/0 Ղ՝ գ՝ ք՝	147 1/2
Լավրիօմ (մատէն) Ֆր՝ գ՝ ք՝	61

—

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտն	Ղրշ՝ Փր՝
Ինկիլիզ լիրասը	110 05
Ֆրանսըզ ալթունու	87 18
Բօլ	89
Գըրըմցց ալթունու	51 10
Պէհեազ մէճիտիյէ Ֆարգը	4 10
Մէթալիք Ֆարգը	13 20
Պագըր Ֆարգը	54
Պէշլիք Ֆարգը	12
Գարպօն գայմէսի գարիք	7 35

—

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՑԱՍԸ

Էն եիբսէք	161
Էն աշաղը	160 20
Սաաթ 7	160 30

Պագըր հիսապը իլէ, 100 ղ՝ ուշլուգ գայմէ, 95 ղշ՝

ՏԱԽԻԼԻՅԷ
Վէ
ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Կէչէնկէրտէ էօհտէլէրինէ մէքթէպի միլքիեէ նէզարէթի թէվֆիհ պույրուլմուշ օլան սաատէթլու Ալի Նիզամի փաշա հազրէթլէրինէ Ֆէրիդիգ բիւթպէյի բէֆիասը թէվֆիհ պույրուլմուշ տուր։

— Էտիրնէ վիլաեէթի վալիսի տէվլէթլու Ալի բաշա հազրէթլէրինէ իքինճի բիւթպէտէն պիր զըթա Նըշանը Օսմանի իհսան պույրուլմուշ տուր։

— Տէօրտիւնճիւ օրտուի հիւմաեունը միւշիրի տէվլէթլու Ահմէտ Մըսթաֆա բաշա հազրէթլէրի պիր գաշ կիւնէ գատար մահէլի մէմուրիեէթլէրինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իսէճէքլէր տիր։

— Էտիրնէ վալիսի տէվլէթլու Ալի բաշա հազրէթլէրի կէչէն ճումաա իրթէսի կիւնիւ մահէլի մէմուրիեէթլէրինէ միւթէվէճճիհէն Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

— Էվվէլքի կիւն Բուսիա իմբէրաթօրու հաղրէթլէրինէն եէվմի ճիւլուսը օլմաղ մինասիպէթի իլէ գարաղոլ սէֆինէյի հիւմաեունու ոօնատրլարագ թօք էնտախթ օլունմուշ վէ սէֆարէթխանէեէ ըսմը թէպրիգ իսֆա գելընմըշ տուր։

— Շէհրը հալի բուսինին 24 ինճի կիճէսի թաթար Բազարճըղընտա պիր հարիգ զուհուրի իլէ եէտի բիրինճ անպարը միհթէրէգ օլմուշ վէ զարար վէ զիեան տէօրթ պին լիրա թախմին զըընմագտա պուլունմուշ տուր։ Հարիգտէ եանմաեան մալլէրի Զէրքէզլէր եաղմա իթմիշլէր։

—Սըրպ մէմուրլարը տիւն իարիճիեէ նազըրը Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրինէն զօնագլարընա ազիմէթլէ, պագը խուսուսա տայիր միւքեալէմէ իթմիշլէր տիր։

—Մէնլիսի ումումի իչին Տէրիսաատէթտէն ինթիխապ օլունմուշ օլան մէպուսանտան Շէյխ Օսման էֆէնտի, վէ Ահմէտ Հիլմի էֆէնտի, վէ Սերվիչէն էֆէնտի վէ Վասիլաքի պէյին իսթիֆա իյէտիքլէրի Պասրէթտէ օգունմուշ տուր։

—Էրզրումա մուդիր սէֆարէթի սէնիյյէլը թարաֆընտան զաղէթալարա ատթի իւզրիքը իլանը ըսմի վէրիլմիշ տիր։

«Զաթը հաղրէթի Միւլիւքանէնին սըհհէթ ու աֆիեէթլէրինէ տայիր նէյը օլունան չաեալար, տէվլէթի Ալինէ սէֆարէթի թարաֆընտան ըսմէն թէքզիպ օլունուր։ Զաթը հաղրէթի Բաթիշահինին կէչէնտէ հիսս իթմիշ օլատուգլարը տիր աղրըսը քեամիլէն զայիլ օլուպ, սըհհէթ ու աֆիեէթի հիւմաեունլարը պէր քէմալ տուր։»

— Գարատաղ մէմուրլարը ճումաա իրթէսի կիւնիւ Տէրիսաատէթտէ պուլունան տիւէլի էճնէպիեէ սէֆարէթխանէլէրինին քեաֆիֆէսինէ կիտիպ, մասլահաթի կիւզարլարը յա կէօրիւշիւշլէր տիր։ Տիւն տախի սերասքէր վէ սերասքեր էքրէմ իլէ չուրայի տէվլէթ ըէյիսի վէ տախիլիեէ իլէ ատիլեէ նազըրլարը բաշալար հազարաթընա կիտիպ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

—Էքսէր տէվլէթլէրին սէֆիրլէրի Տէրիսաատէթէ իեատէ իյէմէք իւզրէ, պիր վէսիլեէ պէքլէտիքլէրինի, վէ Սըրսլիթթան իլէ ագտը միւսալէհա ագիպինտէ, իչպու վէսիլէ թապիյի գուհուր իթմիշ օլաճաղընտան, եինէ սէֆիրլէրինի Տէրիսաատէթէ իրսալ իյէլեէճէքլէրինի Նաեէ Ֆրաեէ Բրէսէ զաղէթասը եաղբեօր։

—Կէչէն հաֆթա Թիւրքէճէ զաղէթալարտա, իզմիտ ճիվարընտա, գաթլ վուզուրինէ տայիր, պագը զաղէթալարտա եաղբրմիշ օլան հավատիպէրին ասլը օլմատըղը, ըէսմէն պիլտիրիլտիի սըրատա, իւչ եէրտէ օ եօլտա ճինայէթ վուգուի տախի իչար օլունմուշ տուր։ Վէ պիզիմ տախի պիլտիկիմիզ, Ֆիլվագը, մէզքուր ճիվարտա կիւնտէ պէշ օն քիշի վուրուլմագտա տէյիլ տիր, լաքին, արալըգ արալըգ պագը ույղունսուզլուգլարա ճիւրաթ իտէնէր պուլունտուղու տախի, նասըլ քի ըէսմէն տախի իգրար իտիլմիշ տիր, սահիհ տիր։

Քէմալի էֆէնտի իւզրէ պէեան իտէրիզ քի, պու կիւնէրտէ, պէսպէյի գրշ վէ զարուրէթ սէպէպինտէն, օ եօլտա ֆէնալըգլար չօղալմագտա տըր, չէյլէ քի, պիր գաշ կիւն մուգատտէմ, իզմիտտէ, իսրահիմ չավուշ նամ պիր քէս, ագչամ էվինէ կիտէր իքէն, էօնիւնէ իքի ատէմ չըղարագ գաֆասընա վուրտուգլարը կիպի եէրէ եաթըմըշլար, վէ իւզրինտէն սպաթըյա քէսէսինի ալարագ ֆիրար իթմիշլէր, վէ զէվալը ատէմ իքի կիւն սոնրա միւթէսիրէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

Քէզալիք մահալլի մէպպուրատէ վագը եօգարը պաղար նամ մահէլլտէ, Լութֆի պէյ նամ չախսըն էվինէ խըրսըզ կիրէրէք, խայիֆէ էշեասընը գալտըրմըշլար տըր։

Իզմիտն գարշը թարաֆընտա վաղը Գաղըգլը նամ մահէլլտէ, պուղտայ եիբլիս պիր գաեըգ տէմիր աթմըշ տուրմագտա իքէն, կիճէլէյին սանտալ լէ եէտի սէքիզ քիչի հիւճում իթմիշլէր, վէ ըէյիսինին էլլի պէշ ատէտ եիբլիք գայիմէսի իլէ թայիֆէլէրինին տախի բուպալարընը վէ հէր նէլէրի վար իսէ ալարագ ֆիրար իթմիշլէր տիր։

Օն պէշ կիւն մուգատտէմ, պիզ Իզմիտտէ իքէն տախի կիճէլէրի պաղը սարգընթըլըգլար վուգուի դօրդուսունտան նամի, Էրմէնի վէ Բուսմ մահէլլէրինտէ, պիր գաշ նէֆէր, Խոթանպօրտա օլաղուլ կիսի, պէկ քիչլէր կէզարմիմէքլիկէ պաշամըշլար իսի, չիմսի տաճա զիեատէ չիրբ։

Հէ թիրիք էրինտէն, մէրդուման պէքքիլէրին սաեըսընը տօղուզ նէֆէրէ չըղարմըշլար տըր։

Պաղչէճիկէ իքի սաաթ մէսաֆէտէ գաթլ իտիլմիշ օլան պիր ասկէրտէն տօլաեը, պէրայի շիւրէհ վէ խթինթագ, պուտան եէկիրմի կիւնէյն գիտատէ մուգատտմ, Իզմիտէ ճէլլ իտիլէրէք մահպէսէ իլգա իտիլմիշ օլան օն սէքիզ նէֆէր պիչարէկեան, հալեա հիչ պիր հիւքմ ու իլամ պուլունմատըղը հալտէ մահպէստէ պէքլէմէքտէ իմիշլէր։

Պիզիմ պիլտիկիմիզ, կէրէք Գանունի էասոյտէն էվվէլ ճարի օլան նիզամաթ, վէ կէրէք Գանունի էասի աչքեամընճա, պիլահիքմ ու իլամ քիմէնէ մահպէստէ պէքլէթտիրիլմէեէճէք տիր։ աճապա պու նիզամատը Իզմիտ հիւքիմէթինտէ օգունեուպ միւթալեա իսէն եօգմուտուր։ պուրասը բէք զաոիպ վէ բէք էսէֆէնկիզ տիր։

—Պու կիճէ սապահա գարշը Պէյօղլունտա Վալիսէ–Զէյմէսի ճիվարընտա սօղագլարընտա պիր խանէեէ խըրսըզ կիրէրէք, մաթպախտա պուլունան գազան, թէնճէրէ վէ պիլճիմէ էշեասը սայիրէյի սըրգաթ իթմիշլէր տիր, վէ քէյֆիեէթ սապահլաեէն խանէ խալգը թարաֆընտան զաղէթաեա խապէր վիրիլմիկինտէն, սարիղլէր արանընըմագտա տըր։

Պիր վաքթտան պէրու մէզքիւր մահէլլին ճիվարընտա խըրսըզլըգլար չօղալմըշ օլուպ, վէ մահէլլի սէքէնէսի հէման հէր կիճէ դօրգու իչինտէ պուլունտուղունան, վէ չէճմէյի մէղսուր գարշըսընտա պուլունան իմամ բաշա չէօրլիեիւ տէնիլէն մահէլլ իսէ, իչիտիլտիկինէ կէօրէ, ատէթա խըրսըզ եաթաղընա թահվիլ օլմուշ օլտուղունան, օլ պաղտէ զաղթիեէ նէզարէթի ճէվիզէսինին նազալը տըգդաթընը ատճիպանէ տավէթ իտէրիզ։

—Ինկիլթէրրա զաղէթալարընտա կէօրիւլմիշ տիր։

Մալիւմաթ իսթիհսալի զըմնընտա Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընտան Տէրիսաատէթէ իսամ օլունան Ինկիլիզ էրքեանը հարպ զաղթանը Պաժուտ իսթիհքեամաթընը տախի մուայէնէ իթմիշլէր տիր։ Իչպու զասպիթանընն ատէտի օն պին օլուպ, միրալայ Եունկըն թահթը զօմանտասընտա իտի։ Պունլարտան պէշի Անատօլու ճիհէթինի մուայէնէ Ինտիպ, Գավգասիա վէ տէվլէթը Ալիեէ իլէ հէմհուտուտա պուլունան Իրան վէ Բուսիա արապիսի իւզրինէ մալիւմաթը միւքէմմէլէ ալազ իթմիշլէր տիր։ Գարս վէ Էրզըրում մուայէնէ իչին վազգէթլարը դալմամըշ տըր։ Տիկէր ալթըսը տախի պիր թարաֆտան Սօֆիա, վէ տիկէր թարաֆտան Սէլանիք վէ Մէթրօվիչա եա գատար Բուսիէյինին հէր թարաֆընը տօղաշմըշլար տըր։ Պունլար մէվգրի միւսթահքէմէնին հալի իւզրինէ մալիւմաթ ալագը իլէ, եօ, վէ սայիր թարիգի մուհասպէրաթըն խարիթալարընը չըղարըպ, խաթիհսալ իյէտիքլէրի մալիւմաթըն նէթիճէսինի ուֆագ պիր բիսալէ իլէ թապ իթմիշլէր իսէ տէ, պունուն մըգաարը բէք ազ տըր։

Մուհայիլէյհիսա Պաղանըն ճիհէթը չըմալիեէսի իւզրինտէ իճրայի քէշվիեաթ իթմէք իւզրէ իքէն, Ինկիլթէրրաեա ավտէթ իթմէյի իչին էմրը գաթի ալմըշլար տըր։ Պունունլա պէրաբէր ավտէթ իթմէպտէն մուգատտէմ, պունլարտան իքիսի սալթանաթը Սէնիեէնին «մէվգրի միւսթահքէմէյի արպասը» թապիր օլունան Վարնա, Շումնու վէ Բուսնուգ վէ Սիլիսթրէ մէվզիլարընը մուայէնէ իսէճէքլէր տիր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 4 մարտ

Մարտ 13 տէ պուրատա պէքլէնէճէք օլան ժէնէրալ Ինեաթիէֆ էվվէլա Պէրլին վէ Լոնտրաեա ազիմէթ իտէճէք տիր։

Պատէհու տէվլէթլէր Բուսիանըն լայհարընա ճէվապ վիրէճէքլէր։ Սուլհա իւմիտ օլունուեօր։

ԱՄԷՐԻԳԱ

Ուաշինթըն, 2 մարտ

Մէճլիս վէ սէնաթօ պիլիճթիմա, 184 գուրաեա գարշը 185 գուրա իլէ մընթըր Ուէյի Ամէրիգաեա բէյնս ինթիխապ խլէմիշլէր։

ԱԼՄԱՆԵԱ

Պէրլին, 2 մարտ

Բուսիա մուհարէպէ հաղբրլըղը կէօրմիշ օլմասըղընտան մուհարէպէ օլմաղ տէյի զանն օլունուեօր։

4 մարտ

Ումումէն սուլհա մէյլ վար։

Ժէնէրալ Ինեաթիէֆ վէ մատամասը չէհրիմիզէ վիրուա իթտիլէր։

ՐՈՒՍԻԱ

Սէն–Բէթէրսպուրկ, 3 մարտ.

Բօլիս թարաֆընտան թէտապիրի չէտիտէ իթթիխապ օլունուեօր։

Ժէնէրալ Ինեաթիէֆ կէօզ աղրըսընա միւպթէլա օլմուշ տուր։

4 մարտ

Էյի մալիւմաթլարը պուլունան տայիրէլէրտէ զանն օլունտուղունա կէօրէ, ահվալը տախիլիեէ թէհամիւլ օլունմագ սուրէթտէ պուլունմագտա տուր։

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

Լօնտրա, 3 մարտ

Ինկիլիզ գօնսօլիտի	96 3/16
Էսհամը Ումումի աչըլը	12 1/4
» » գարանտը	12 3/16
1865 իսթիգրազը	13 3/4
1869 »	13 1/2
1871 »	29
1873 »	12 5/8
1872 (Պօն տիւ Թրէզօր (Սէրի Ա՝Բ՝) գ՝ք՝	21 1/4
Մըսըր իսթիգրազը	47 5/8

—

Բարիս, 3 մարտ

Ֆրանսըզ ֆօնտսու 5 0/0	106 72 1/2
Էսհամը Ումումի աչըլը	12 30
» » քար՝	12 25
Բուսէլի չըմէնտֆէր սէհիմէրի	36
65 իսթիգրազը	72
69 »	65
1873 »	62

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱՉԱՄԸ

Էսհ՝ Ում՝ 19 փեատ՝ ադշմ գբ՝	13 14
Էսհ՝ Ում՝ 21 փեատվ սպհ՝ աչ՝	13 17
Էն եիբսէք	13 17
Էն աշաղը	13 14 1/2
Սաաթ 7	13 15

—=—

Իսթիղ՝ 63 (Մութօն) 6 0/0 Ֆ՝	70
» 65 (Մութօն) 6 0/0 Ֆր՝	71
» 1869 (Բիւնար) 6 0/0	64
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզօր) 9 0/0	21 1/2
1873 (Իւնար) 6 0/0	
Բուսէլի Շըմէնտֆէր 3 0/0	35 1/4
Բէրօր փր՝	1
Հէվալէսիզ փր՝	1 1/2
Ագչէ Ֆայիզի 0/0	10

—

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻՑԱԹԸ

Բրէտի ժէնէր՝ 6 0/0 Լ՝ Օ՝	300
Սօսի ժէն՝ 6 0/0 Լ՝ Ս՝ գբ՝ ք՝	305
Սթամպոլ Պանգասը	312
Պանգ գօսմէրսիալ	
Սօսիէթէ Օթօման Լ՝ Ս՝ գ՝ ք՝	205
Թրամվայ 5 0/0 Ղ՝ գ՝ ք՝	147 1/2
Լավրիօմ (մատէն) Ֆր՝ գ՝ ք՝	61

—

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտն	Ղրշ՝ Փր՝
Ինկիլիզ լիրասը	110 05
Ֆրանսըզ ալթունու	87 18
Բօլ	89
Գըրըմցց ալթունու	51 10
Պէհեազ մէճիտիյէ Ֆարգը	4 10
Մէթալիք Ֆարգը	13 20
Պագըր Ֆարգը	54
Պէշլիք Ֆարգը	12
Գարպօն գայմէսի գարիք	7 35

—

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՑԱՍԸ

Էն եիբսէք	161
Էն աշաղը	160 20
Սաաթ 7	160 30

Պագըր հիսապը իլէ, 100 ղ՝ ուշլուգ գայմէ, 95 ղշ՝

ՏԱԽԻԼԻՅԷ
Վէ
ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Կէչէնկէրտէ էօհտէլէրինէ մէքթէպի միլքիեէ նէզարէթի թէվֆիհ պույրուլմուշ օլան սաատէթլու Ալի Նիզամի փաշա հազրէթլէրինէ Ֆէրիդիգ բիւթպէյի բէֆիասը թէվֆիհ պույրուլմուշ տուր։

— Էտիրնէ վիլաեէթի վալիսի տէվլէթլու Ալի բաշա հազրէթլէրինէ իքինճի բիւթպէտէն պիր զըթա Նըշանը Օսմանի իհսան պույրուլմուշ տուր։

— Տէօրտիւնճիւ օրտուի հիւմաեունը միւշիրի տէվլէթլու Ահմէտ Մըսթաֆա բաշա հազրէթլէրի պիր գաշ կիւնէ գատար մահէլի մէմուրիեէթլէրինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իսէճէքլէր տիր։

— Էտիրնէ վալիսի տէվլէթլու Ալի բաշա հազրէթլէրի կէչէն ճումաա իրթէսի կիւնիւ մահէլի մէմուրիեէթլէրինէ միւթէվէճճիհէն Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

— Էվվէլքի կիւն Բուսիա իմբէրաթօրու հաղրէթլէրինէն եէվմի ճիւլուսը օլմաղ մինասիպէթի իլէ գարաղոլ սէֆինէյի հիւմաեունու ոօնատրլարագ թօք էնտախթ օլունմուշ վէ սէֆարէթխանէեէ ըսմը թէպրիգ իսֆա գելընմըշ տուր։

— Շէհրը հալի բուսինին 24 ինճի կիճէսի թաթար Բազարճըղընտա պիր հարիգ զուհուրի իլէ եէտի բիրինճ անպարը միհթէրէգ օլմուշ վէ զարար վէ զիեան տէօրթ պին լիրա թախմին զըընմագտա պուլունմուշ տուր։ Հարիգտէ եանմաեան մալլէրի Զէրքէզլէր եաղմա իթմիշլէր։

—Սըրպ մէմուրլարը տիւն իարիճիեէ նազըրը Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրինէն զօնագլարընա ազիմէթլէ, պագը խուսուսա տայիր միւքեալէմէ իթմիշլէր տիր։

—Մէնլիսի ումումի իչին Տէրիսաատէթտէն ինթիխապ օլունմուշ օլան մէպուսանտան Շէյխ Օսման էֆէնտի, վէ Ահմէտ Հիլմի էֆէնտի, վէ Սերվիչէն էֆէնտի վէ Վասիլաքի պէյին իսթիֆա իյէտիքլէրի Պասրէթտէ օգունմուշ տուր։

—Էրզրումա մուդիր սէֆարէթի սէնիյյէլը թարաֆընտան զաղէթալարա ատթի իւզրիքը իլանը ըսմի վէրիլմիշ տիր։

«Զաթը հաղրէթի Միւլիւքանէնին սըհհէթ ու աֆիեէթլէրինէ տայիր նէյը օլունան չաեալար, տէվլէթի Ալինէ սէֆարէթի թարաֆընտան ըսմէն թէքզիպ օլունուր։ Զաթը հաղրէթի Բաթիշահինին կէչէնտէ հիսս իթմիշ օլատուգլարը տիր աղրըսը քեամիլէն զայիլ օլուպ, սըհհէթ ու աֆիեէթի հիւմաեունլարը պէր քէմալ տուր։»

— Գարատաղ մէմուրլարը ճումաա իրթէսի կիւնիւ Տէրիսաատէթտէ պուլունան տիւէլի էճնէպիեէ սէֆարէթխանէլէրինին քեաֆիֆէսինէ կիտիպ, մասլահաթի կիւզարլարը յա կէօրիւշիւշլէր տիր։ Տիւն տախի սերասքէր վէ սերասքեր էքրէմ իլէ չուրայի տէվլէթ ըէյիսի վէ տախիլիեէ իլէ ատիլեէ նազըրլարը բաշալար հազարաթընա կիտիպ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

—Էքսէր տէվլէթլէրին սէֆիրլէրի Տէրիսաատէթէ իեատէ իյէմէք իւզրէ, պիր վէսիլեէ պէքլէտիքլէրինի, վէ Սըրսլիթթան իլէ ագտը միւսալէհա ագիպինտէ, իչպու վէսիլէ թապիյի գուհուր իթմիշ օլաճաղընտան, եինէ սէֆիրլէրինի Տէրիսաատէթէ իրսալ իյէլեէճէքլէրինի Նաեէ Ֆրաեէ Բրէսէ զաղէթասը եաղբեօր։

—Կէչէն հաֆթա Թիւրքէճէ զաղէթալարտա, իզմիտ ճիվարընտա, գաթլ վուզուրինէ տայիր, պագը զաղէթալարտա եաղբրմիշ օլան հավատիպէրին ասլը օլմատըղը, ըէսմէն պիլտիրիլտիի սըրատա, իւչ եէրտէ օ եօլտա ճինայէթ վուգուի տախի իչար օլունմուշ տուր։ Վէ պիզիմ տախի պիլտիկիմիզ, Ֆիլվագը, մէզքուր ճիվարտա կիւնտէ պէշ օն քիշի վուրուլմագտա տէյիլ տիր, լաքին, արալըգ արալըգ պագը ույղունսուզլուգլարա ճիւրաթ իտէնէր պուլունտուղու տախի, նասըլ քի ըէսմէն տախի իգրար իտիլմիշ տիր, սահիհ տիր։

Քէմալի էֆէնտի իւզրէ պէեան իտէրիզ քի, պու կիւնէրտէ, պէսպէյի գրշ վէ զարուրէթ սէպէպինտէն, օ եօլտա ֆէնալըգլար չօղալմագտա տըր, չէյլէ քի, պիր գաշ կիւն մուգատտէմ, իզմիտտէ, իսրահիմ չավուշ նամ պիր քէս, ագչամ էվինէ կիտէր իքէն, էօնիւնէ իքի ատէմ չըղարագ գաֆասընա վուրտուգլարը կիպի եէրէ եաթըմըշլար, վէ իւզրինտէն սպաթըյա քէսէսինի ալարագ ֆիրար իթմիշլէր, վէ զէվալը ատէմ իքի կիւն սոնրա միւթէսիրէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

Քէզալիք մահալլի մէպպուրատէ վագը եօգարը պաղար նամ մահէլլտէ, Լութֆի պէյ նամ չախսըն էվինէ խըրսըզ կիրէրէք, խայիֆէ էշեասընը գալտըրմըշլար տըր։

Իզմիտն գարշը թարաֆընտա վաղը Գաղըգլը նամ մահէլլտէ, պուղտայ եիբլիս պիր գաեըգ տէմիր աթմըշ տուրմագտա իքէն, կիճէլէյին սանտալ լէ եէտի սէքիզ քիչի հիւճում իթմիշլէր, վէ ըէյիսինին էլլի պէշ ատէտ եիբլիք գայիմէսի իլէ թայիֆէլէրինին տախի բուպալարընը վէ հէր նէլէրի վար իսէ ալարագ ֆիրար իթմիշլէր տիր։

Օն պէշ կիւն մուգատտէմ, պիզ Իզմիտտէ իքէն տախի կիճէլէրի պաղը սարգընթըլըգլար վուգուի դօրդուսունտան նամի, Էրմէնի վէ Բուսմ մահէլլէրինտէ, պիր գաշ նէֆէր, Խոթանպօրտա օլաղուլ կիսի, պէկ քիչլէր կէզարմիմէքլիկէ պաշամըշլար իսի, չիմսի տաճա զիեատէ չիրբ։

Հէ թիրիք էրինտէն, մէրդուման պէքքիլէրին սաեըսընը տօղուզ նէֆէրէ չըղարմըշլար տըր։

Պաղչէճիկէ իքի սաաթ մէսաֆէտէ գաթլ իտիլմիշ օլան պիր ասկէրտէն տօլաեը, պէրայի շիւրէհ վէ խթինթագ, պուտան եէկիրմի կիւնէյն գիտատէ մուգատտմ, Իզմիտէ ճէլլ իտիլէրէք մահպէսէ իլգա իտիլմիշ օլան օն սէքիզ նէֆէր պիչարէկեան, հալեա հիչ պիր հիւքմ ու իլամ պուլունմատըղը հալտէ մահպէստէ պէքլէմէքտէ իմիշլէր։

Պիզիմ պիլտիկիմիզ, կէրէք Գանունի էասոյտէն էվվէլ ճարի օլան նիզամաթ, վէ կէրէք Գանունի էասի աչքեամընճա, պիլահիքմ ու իլամ քիմէնէ մահպէստէ պէքլէթտիրիլմէեէճէք տիր։ աճապա պու նիզամատը Իզմիտ հիւքիմէթինտէ օգունեուպ միւթալեա խանէն եօգմուտուր։ պուրասը բէք զաոիպ վէ բէք էսէֆէնկիզ տիր։

—Պու կիճէ սապահա գարշը Պէյօղլունտա Վալիսէ–Զէյմէսի ճիվարընտա սօղագլարընտա պիր խանէեէ խըրսըզ կիրէրէք, մաթպախտա պուլունան գազան, թէնճէրէ վէ պիլճիմէ էշեասը սայիրէյի սըրգաթ իթմիշլէր տիր, վէ քէյֆիեէթ սապահլաեէն խանէ խալգը թարաֆընտան զաղէթաեա խապէր վիրիլմիկինտէն, սարիղլէր արանընըմագտա տըր։

Պիր վաքթտան պէրու մէզքիւր մահէլլին ճիվարընտա խըրսըզլըգլար չօղալմըշ օլուպ, վէ մահէլլի սէքէնէսի հէման հէր կիճէ դօրգու իչինտէ պուլունտուղունան, վէ չէճմէյի մէղսուր գարշըսընտա պուլունան իմամ բաշա չէօրլիեիւ տէնիլէն մահէլլ իսէ, իչիտիլտիկինէ կէօրէ, ատէթա խըրսըզ եաթաղընա թահվիլ օլմուշ օլտուղունան, օլ պաղտէ զաղթիեէ նէզարէթի ճէվիզէսինին նազալը տըգդաթընը ատճիպանէ տավէթ իտէրիզ։

—Ինկիլթէրրա զաղէթալարընտա կէօրիւլմիշ տիր։

Մալիւմաթ իսթիհսալի զըմնընտա Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընտան Տէրիսաատէթէ իսամ օլունան Ինկիլիզ էրքեանը հարպ զաղթանը Պաժուտ իսթիհքեամաթընը տախի մուայէնէ իթմիշլէր տիր։ Իչպու զասպիթանընն ատէտի օն պին օլուպ, միրալայ Եունկըն թահթը զօմանտասընտա իտի։ Պունլարտան պէշի Անատօլու ճիհէթինի մուայէնէ Ինտիպ, Գավգասիա վէ տէվլէթը Ալիեէ իլէ հէմհուտուտա պուլունան Իրան վէ Բուսիա արապիսի իւզրինէ մալիւմաթը միւքէմմէլէ ալազ իթմիշլէր տիր։ Գարս վէ Էրզըրում մուայէնէ իչին վազգէթլարը դալմամըշ տըր։ Տիկէր ալթըսը տախի պիր թարաֆտան Սօֆիա, վէ տիկէր թարաֆտան Սէլանիք վէ Մէթրօվիչա եա գատար Բուսիէյինին հէր թարաֆընը տօղաշմըշլար տըր։ Պունլար մէվգրի միւսթահքէմէնին հալի իւզրինէ մալիւմաթ ալագը իլէ, եօ, վէ սայիր թարիգի մուհասպէրաթըն խարիթալարընը չըղարըպ, խաթիհսալ իյէտիքլէրի մալիւմաթըն նէթիճէսինի ուֆագ պիր բիսալէ իլէ թապ իթմիշլէր իսէ տէ, պունուն մըգաարը բէք ազ տըր։

Մուհայիլէյհիսա Պաղանըն ճիհէթը չըմալիեէսի իւզրինտէ իճրայի քէշվիեաթ իթմէք իւզրէ իքէն, Ինկիլթէրրաեա ավտէթ իթմէյի իչին էմրը գա

ԳԱՐԱՏԱՂ

(Մանղումէնին 3385 ինձի նիւսխէսինտէն պաղբէյյէ)

Սբրպ մուհարէպէսին նէթիճէյի միւէլլիմէսի, Դարատաղլըրը, մուզաֆֆէրիեէթի վագբ լարբնտան մաթլուպ օլան սէմէրաթտան մահրում գելտը։ Ֆագաթ Դարատաղլըրն տայիմա հիւճուում իթմէլէրի, Սբրպիատա հարէքէթ իթմէք իւղրէ պուլունան Թիւրք ասաքիրինին ճինսի զապթ իթմէլէրինէ մանի օլաուզունու խաթրտան չբգարմամաղ լազըմ կէլիր։ Էնայի մուհարէպէտէ Դարատաղ ճիհէթինտէ պուլունան Թիւրք օրտուլարը հէր կիւն չօղալարադ, մուհարէպէնին իրթամ պուլճաղը էնատէ ատէտճէ հէման Սբրպիատա մէվճուտ ասաքիր բատտէլէրինէ կէլմիշ իտի։ Պու հալ իսէ, Օսմանլը ժէնէրալլարը նազարբնտա Դարատաղն էհէմմիյէթ քէսպ էյլէտիկինէ պիր տէլիլ տիր։

Դարատաղլըլար իլէ Թիւրքլէր ա-բասքնտա վուգու պուլան էվվէլքի մուհարէպէլէրտէ Թիւրքլէրին պաշլըճա գուվվէթի, իկիտլիք ճիհէթի իլէ Դարատաղլըլարլա ըէգապէթ իթմէքտէ օլան Արնավուտլարտան իպարէթ իտի։ Պու տէֆա Թիւրքլէրտէն ատէմի խօշնուտիլէրի, վէ Դարատաղլըլարլա էյլէտիքլէրի մուհարէպէլէրտէ տայիմա մաղլուպ օլմալարը, Արնավուտլարը կէրիեէ չէքիլմէնէ մէճպուր իթտի։ Հիւքիւմէթի սէնիյյէ, Արնավուտլարն պիր ինթիլալ չբգարմալարըյլա Դարատաղլըլար իլէ իթթիֆագ էյլէմէլէրինի մէնն էյնի, Միրտիթ էրէ պի թարաֆ գալմագ հուգուգու վէ վէրկի վէրմէքսիզին միսթաղիլէն իտարէ օլունմագ իմթիհազը վէրտի։

Պու մուհարէպէնին հարպճա վէ բօլիթիգաճա նէթիճէլէրի պէեան օլունտուղու սբրատա մանէվի նէթիճէլէրինի տախի զիքր իթմէք լազըմ տբր։ Հիքեաեաթը միլիէնին թէճտիփ, եէնի եէնի միլի շարգիլէրին ինշատը, էֆքեարը միլիէնին պիր խայլը վագբթ թաղվիէսի, հէպ պու մուհարէպէ սէմերաթքնտան տէյին մի տիր։ Շու պէեանամէնին հիճմի, Դարատաղ էֆրատընքն չէճաաթը չախսիեէլէրինի զիքր իթմէեէ քեաֆի տէյիլ տիր։ Պունարտան պահս իթմէք իչին եիւղ գատար վագբաեը հիքեաեէ իթմէք լազըմ տբր։ Պունունչա պէրապէր վագբայի մէզքիւրէտէն պիր գաչքը պէր վէճհի աթի պէեան իտէլիմ.

Միլոշ Նովաքքն իսմի հազդէք օլարագ սիզճէ մէշհուր տուր։ Մէրգում կիպի նիչէ քիմսէլէր չէօհրէթ գազանմաեա սէղավար տբր. մէսէլա, Բիրէրիս գապիլէսինտէն իքի գարնտաշ էնթիեար օլտուգլարը հալտէ պիրիսի Սէլիմ բաշանը գաթլ էյլէտի. տիկէրի տախի հէր կիճէ Օսմանլը օրտուսունա հիճուում իտէրէք հէր վագբթ մուզաֆֆէրիեէթ գազանքը լուչ։ Նիճէ հիճումլարը Պօժօ Բէթրօվիչին օրտուսունա գայիտէ իթթիֆազ օլունմուշ իտի։ Պաղը ճէսուր կէօնիլլիլէր Թի ըք օրտուսունա կիտէրէք նէօպէթճիլէրի քէսպէպ էյլէրինտէն Թիւֆէնգէրի ա-լարագ ավտէթ իթմէքլէ, ասաքիրի Օսմանիյէյի խէլէճանէ տիւշիւրիւրլէր իտի։ Միւհիմմաթը հարպիեէ վէ պարկիր զապթ իթմէք իչին թա մրսօշահ-քէմ չէհիրլէրէ վէ գալեարրա գատար կինէրլէր իտի։

Պու մուվաֆֆաղիեէթլէրտէն էն ղիեատէ թէհայիւրի մուճիպ օլան չէյ բօտկօրիչանքն էն պէօյիւք գբշլասքնքն սանճաղքնքն գապթ օլունմասը տբր։

Ֆագաթ մուճիպի թէճաճիւպ օլան մէվատտէն պիրիսի տախի պայրագ-տարլարքն հալի տիր։ Ըէֆիգլէրինի արգալարքնտան կ'թիրթմէք սէվտա-սբյլա, պու պէհ ատբրլար էօլիմիւ-ասլա խաթբրլարքնա կէթիրմէեէրէք Թիւրքլէրին էն մի աթահքէմ մէվլը-լարքնա նէ տէրէճէ սօուգ գանլբլբգլա հիւճուում իտէրլէր իտի։

Նիճէ տէֆալար պու միսիլլու մա-նօվրալար պիր մուզաֆֆէրիեէթ գա-զանքլմասքնը մուճիպ օլտու։ Էկէր օ-թուզ գբրգ եէրտէն տէլինմիշ օլան պանտէրալարքն, կէօրէնէրէ հիւրմէթ ու ըիաեէթի մուճիպ իսէ, իլէրիեէ կիթմէք արզուսիտէն պաշգա պիր ֆիգրի օլմաեան մէզքիւր պանտէրա-լարքն համիլէրի հագգքնտա նէ տի-մէք լազըմ կէլիր։

Նիճէ տէֆալար մէնտուպ օլտուգլա-րը թապուրլարքն դայրէթ ու չէճաաթ-լարքնա տայիր պայրագտարլար արա-սքնտա միւպահասա վէ իտտաալար զուհուր իտէրէք, մէզքիւր պայրագ-տարլար հէր տէֆա տիւշմէն սաֆլա-րքնը եէկտիկէրինտէն զիեատէ իլէրի-եէ կէչմէք իչին ըէֆիգլէրի իլէ ըէգա-պէթ գալգբշբրլար իտի։

Տիւշմէն իլէ կէօյիւս կէօյիւսէ կէլ-մէք, աեագ պաամաեա եէր պուլուն-մաեան թէրէլէրտէ Դարատաղլըլարքն տաղ քէչիսի կիպի սբչրամասը նէ լա-թիֆ պիր մէնզարէ տիր։

Հիչ պիր վագբթտա Թիւրքլէր տաղ-լըլարքն պու հիտտէթլէրինէ մուգավէ-մէթ իտէմմէտիլէր։ Թիւրքլէրին զիեա-տէ մուգավէմէթտէ պուլունմալարը մաղլուպիեէթլէրինի պիր ազ թէչիր իտէր իտի։

Ֆագաթ եինէ տաեանամաեարագ կէրի չէքիլտիքլէրի վագբթ տաղլըլար գանլը պիրիսուրէթտէ ինսան ավքնա պաշլարլար իտի։

Դարատաղլըլարքն մուզաֆֆէրիեէ-թի իչթէ պու սիեագտա օլուգ, չէք-տիքլէրի սէրէնճամլար տախի շաեանը թէճաճիւպ տիր։

Մուհարէպէնին պիտաեէթինտէ Հէրսէք միւլթէճիլէրինին Դարատաղա գապուլլէրի իլէ տէրիւհտէ իթտիք-լէրի ֆէտաքեարլըգլարա տահա աղբր ֆէտաքեաղլըգլար իլավէ օլտու։ Իլանը հարպ, վէրկիլէրին թահսիլինէ մանի օլտու, վէ հիւքիւմէթին վարի-տաթ մէնպաը դուրուտու։

Դարատաղքն սէրվէթի, աղնամ եէ-թիշտիրմէքտէն պաշգա պիր շէյ տէ-յիլ տիր. օ սէրվէթ տախի օրտուլարքն մէքիւլաթքնա սարֆ իտիլտի։ Պունուն-լա եինէ տաղլըլար աճ վէ պի իլաճ գա-լըպ, պիր սու պաչքնտա, վէ եա չայ քէնարքնտա պուլունտուգլարը վագբթ եինէ քէնտիլէրինի պախթիար ատտ ի-տէրլէր իտի։

Միւսթէսնա օլարագ պաղը չատքը-լարտան պաշգա տաղլըլար ումումէն աչբգտա պէյթուԹէթ իթմէքտէ իտի։

Մուհարէպէ իտիլէն մահէլլէրին հա-վասը օ մէրթէպէ սօղուգ իտի քի յու-լիս ալքնտա պիլէ սօուգքն չիտտէթին-տէն սբգքնտը չէքիլիր իտի։ Սօն պա-հարտա եաղան եաղմուրլար, տաղլը-լարքն կէյնատքլէրի բուպալարը բա-չավրաեա չէվիրէրէք եէնիսի վիրիլէ-մէտի։ Աեագլարքնա կէյնատքլէրի չարբգլար իսէ պաեարար իլզէրինտէ կէզմէքտէն բարէլինտի։

Դարատաղլըլարքն էն զիեատէ տբգ-գաթ իթտիքլէրի չէյ, եէտլէրինտէ պուլունան Թիւֆէնքլէր տիր։ Սօղուգ վէ եաղմուրլու պիր կիճէտէ Դարատաղ-լըքնքն պիրի, իչինէ սու կիրմէմէսի իչին եէտինտէ պուլունան Թիւֆէնկի չատբ-բըմա վազ իթմէյի բիճա իթմէսինի, վէ մէզքիւր թիւֆէնկի չատբրա գօյ-տուղու հալտ, եինէ էմին օլմաեարագ, արգասքնա կէյտիյի էսվապը չբգարա-բագ Թիւֆէնկինի սարբպ քէնտիսինին չբպլագ տուրտուղունու հիչ պիր վա-գբթտա ունութամամ։ Պու գատար տբգգաթ վէ իհթիմամ իլէ պէրապէր Դարատաղ օրտուսունուն միւհիմմաթը Թիւքէնմէսի իզէրինէ տաղլըլար եա-թաղան պբչաղլարը.յլա մուհարէպէ իթ-մէյէ մէճպուր օլտուլար։ Ասաքիրի մէզքիւրէտէն նիչէ քիմսէլէր, եէտլէ-րինտէ պուլունան սիլահլարքն իսթիմա-լի նագապիլ։ Իր հալէ կէլմէսի իզէ-րինէ, մէզքիւր սիլահլարքը աֆվ տիլէ-եէրէք ըէյիսլէրինէ իեատէ իտէրլէր իտի։

Մէրքէզի իսթիլալտան բէյ տէր բէյ պիր թագբմ միւլթէճիլէրին վիրուտ իթմէսի, Դարատաղ էհալիսինին տիւ-չար օլտուգլարը սէֆալէթ ու զարու-ըէթի պիր գաթ տահա արթբրար։ Դա-ռատաղ էհալիսի 120 պին նուֆուս-տան իպարէթ օլտուգու հալտէ, մու-հարէպէնին պիտաեէթինտէ Դարա-տաղտա 67 պին նէֆէր միւլթէճի պու-լունուգ, սօնրալարը պու մբղտար պիր խայլի թէզայիւտ էյլէմիշ տիր։ Կէչէն եաղ Դարատաղ նահիեէլէրինի տէվր էյլէմէքտէ իքէն օրալարտա տաղլըլար-տան զիեատէ Հէրսէքլիլէրէ թէսա-տիւֆ էյլէտիմ։ Դարատաղլըլար օլան-ճա մէքիւլաթլարքնքն եարբսքնը միւլ-թէճիլէրէ վէրտիքլէրինտէն, էլլէրին-տէ հիչ պիր շէյ գալմամբշ տբր։ Դա-ռատաղ հէր նէ գատար տիւշմէն հիւ-ճումնտան գուրթուլմուշ իսէ տէ, Հէրսէք գբթտը կիպի խարագ օլմուշ տուր։ Վէ տաղլըլար, ֆիլթուհաթ-լարքնա միւքեաֆաթ օլարագ մալ վէ գանլարը իլէ մուավէնէթ իթտիքլէրի Հէրսէքլիլէր միսիլլու զարուրէթ ու սէֆալէթէ տիւչար օլմուշլար տբր։

Տաղլըլար ումում նազարքնտա թէ-էսսիֆի մուճիպ պիր հալտէ իսէլէր տէ, եինէ հալէրինտէն ասլա մէյեուս տէյիլէր տիր. վէ ասլա իշթիքեա իթ-մէքսիզին հէր պիր մէշագ գաթա թէ-համմիլ իտիպ, վէ թաղիի քիպիր օ-տուգլարքնտան, խարիճտէն մուավէ-նէթ թալեպ իթմէղէր։ Պէնիմ Ռու-սիաեա ավտէթ իտէճէյիմի պիլտիքլէ-րինտէն, տաղլըլար պանա «կէօրտիւք-լէրինիզի վէ ահվալիմիզէ տայիր ախղ էյլէտիկինիզ մալիումաթը, Մօսքօվ գա-ըքնտաշլարքմզա հիքեաեէ վէ պէեան իտինիզ. ֆագաթ Ռուսլարտան պիզիմ իչին պիր շէյ թալեպ իթմէյինիզ». տէտիլէր։ Պինաէն ալէյհ, սիզտէն եէ-նիտէն պիր թագբմ ֆէտաքեարլըգ թալեպինէ կէլմէսիմ էֆէնտիլէր. ի-ֆառաթը մէչրուութատան մագսէտիմ, սիզէ Դարատաղքն ահվալինի պէեան էյլէմէք տիր։ Դարատաղլըլարքն Սլավ-լար իչին նէ տէրէճէ չալբշտգլարքնը, վէ նէ ժէրթէպէ մէշագ գաթ չէքտիք-էրինի չիմտի անլատընդ։ Պունտան պէօյէ տէ վազիֆէնիզ նէտէն իպարէթ օլտուղունու պիլիրսինիզ։

— «Պուքրէշտէ Միտհաթ բաշա» իւնվանքյլա, Թէմբուլ զաղէթասը պէր վէճհի աթի եազբեօր.

«Պիէնէր քահվէխանէսինտէ պիր էրմէնի օթուրմուշ օլուպ, գահվէ իչ-մէքտէ իտի։ Մէզքիւր քահվէտէ օ-թուրմուշ օլան պիր տիկէր զաթ, եանքնտա պուլունան պիր տիկէր զա-թա քէմտի վագար իւզրէ, «Պէն Միտհաթ բաշա հազրէթլէրինի Ռուս-ճուգտա կէօրտիւմ, էլիմի աթէչէ սօգ-մաղլըզա պահս իտէրիմ քի, շու զաթ Միտհաթ բաշա տբր» տէր։ Պունուն իւզէրինէ գահվէտէ պուլունանլար մէրգումը նազար իթմէեէ պաշլարլար։ Վէ պու արա զիքր իթտիկիմիզ ատէմ, գահվէսինի իչիպ, վէ պօրճունու թէ-տիեէ իթտիքտէն սօնրա, տիշարը չբ-գար։ Լաքին հէրքէսին թահրիգ օլ-տուղունտան, շախսը մէզպուրու բա-հաթ պբրագմաեբպ, արգասքնտան կի-տէրլէր, վէ պէօյէ սբրայարտա տայի-մա վուգու պուլտուղու միսիլլու, իզ-տիհամ չօղալբպ, շէօյէքի սախթէ սատրը սապբգ իզտիհամա Թիւրքճէ պազբ սէօզ սէօյլեեիպ, վէ պիր արա-պաեա բաքկէն, օրատան կիթմէեին-ճէ գուրթուլամազ։ Ալբնան մալիումա-թա կէօրէ, սատրազամը սապբգ զանն օլունան պու ատամ, Մօզիլոր սօգա-ղընտա Իշիմ Ցակոբ նամքնտա պիր թիւթիւնճիւ իմիշ։»

—Տէրիսատէթ Ֆրանսա սէֆարէթ-խանէսի աթաշէ միլիթէրլէրինտէն գօնթ Մանթէսքիէօ, պու քէրրէ Տէ-բիսատէթէ ավտէթ իթմիշ տիր։

—Ճէզայիրի պահրը Սէֆիտ վալիսի Սալա բաշա հազրէթլէրի, մէրքէզի վիլաեէթ օլան Բօտօս ճէզիրէսինէ մու-վասլէթ իթմիշ օլտուղու օրատան ա-ալնան խապէրլէրտէն անլաշըլմիշ տբր։

—Տէֆթէրխանէ գաբու օտասընքն իսլահը ահվալի զբմնքնտա էմլաք գա-լէմի միւտավիմլէրինտէն Իզզէթ էֆէն-տի նամքնտա պիր զաթքն պէշ պէնտի շամիլ պիր լահիհա գալէմէ ալարագ, տէֆթէրխանէ մուհասէպէճիսինէ իթա էյլէմիշ, վէ պունուն իւզէրինէ պիր գօմիսիօն թէշէքքիլ իթմիշ օլտուղու Սապահտա օգունմուշ տուր։

—Թունա վալիսի Սատբգ բաշա հազրէթլէրինին հարէմի ալիէրի, Սի-սամ պէյի Ֆօթիատէս պէյին հարէ-մինէ 400 լիրա գբյմէթինտէ պիր պրօշ հէտիեէ իթմիշ տիր։

—Մալիեէ նազբրը էսպագ Համտի բաշա հազրէթլէրի, ճէնենթմէքեան սուլթան Ապտիւլ Ազիզ խան հազրէթ-լէրինին ումուր ու խուսուսաթքնա նա-զբը թայեին օլունմուշ տուր։

—Միւզիգա թերէնիմ իտէն գա-տընարտան օլուպ, իքի սէնէտէն պէ-րու Պէյօղլունտա իգամէթ իթմէքտէ իքէն, պու քէրրէ երկիրմիպէչ կիտնէ գատար Ֆրանսաեա ավտէթ իթմէք վէ օրատա եինէ միւզիգա օգումագ իւզ-րէ պիր գումբանեա իլէ քօնթրա-թօ իթմիշ պուլունան պիր Ֆրանսզ գատընը, կէչէն չարշէմպէհ կինինիւ սաաթ սէքիզ պուչուգ բատտէրլէրինտէ իւչ տէօրթ եաչընտաքի գբզը վէ պիր նէֆէր խըզմէթքեար գատընը իլէ պէրապէր, Մէսաժբրի գումբանեասը վաբօրլարքնտան պիրինչէ Մարսիլիաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմէք իւզրէ, Պէյօղլունտա եէնի չարշը ա-գաղքնտան Թօբխանէեէ տօղրու ինտի-կի սբրատա, եաղմուր եաղմաեա պաշ-լատաշքնտան, պիչարէ գատըն չօճու-ղունուն պաչքնա պիր շէյ սարմագ ի-չին եօլտա տուրուր, վէ էյինտէքի չանթաեը պիր մէյխանէյինին գաբուսու էօնիւնտէ պուլունան իսկէմլէնին ի-զէրինէ գօր։ Մէրգումէ չանթասքնը թէքրար ալմագ իսթէտիկինտէ, զայպ

օրհուշ օգտուղունու կէօրիւր, վէ պու արա ատամքն պիրի մէյխանէյէ կիրմէքտէ օգտուղունտան, մէրգումէ տախի արգասքնտան կիրէրէք, չանթասքնը իսթէր, վէ օրատա պուլունանլարա քէնտիսինէ եարտըմ իթմէլէրինի ըէճա իտէր իսէ տէ, քեաֆֆէսի կիւլէրլեր։ Պիչարէ մէյեուսէն մէյխանէտէն տբշարը չբգտբղքնտա, ֆուրսունու, մէյխանէնին իթթիսալինտէ պուլունան միթէպէր պիր Ֆրանսըզ էքմէքճի, հալի քէյֆիեէթի գատքնտան անլաեարագ, իբի նէֆէր զապթիեէ իլէ Ֆրանսա գօնսօլթօխանէսինտէն պիր գավաս ճէլգինէ մէճպուրիյէթ կէօրիւլիւր, վէ պէօյլէճէ տիւքեանքն հէր թարաֆը վէ միշթէրիլերի թահարրի իտիլեր իսէ տէ, չալքնան չանթանքն էսէրի պիլէ պուլունմազ։

Մէգքիւր չանթանքն իչինտէ մէզպուրէ գատքնքն բասաբօրթու իլէ տէօրթ եիւզ էլլի ֆրանք վար իմիշ։ Իչպու սբրգաթ մէզպուրէնին ազիմէթինի մէնն իյլէմիշ տիր։

ՄԻՏՀԱԹ ԲԱՇԱ

Բաշայի միշարիէյհ հազրէթլերինին թէպեիտի հագգընտա էլ ճեվայիպ նամ արապճա զաղէթատա կէօրիւլէն չայեանը տիգգաթ վէ միթալատա պիր պէնտին չու աթիտէքի ֆբրգալարընը Իսթանպօլտան թէրճէմէ իտէրէք, տէրճ ու պէեան իտէրիզ.

«Էֆքեարը ումումիեէ հալէա Միտհաթ բաշա հազրէթլերինին թէպեիտի իլէ տէվլէթը Ալիեէ վէ Սբրպ իմարէթի պէյինտէ աչբլան սուլհ մուխապէրաթը իւզերինէ աթֆ օլունմուշ տուր։

«Կէչէն նումէրօմուզտա պաղը Էվրօբա զաղէթալարը թարաֆընտան սատրը սապգդ հազրէթլերինին թէպեիտի հագգընտա իտիլէն միթալատը պէեան իթմիշ իտիք։ Իթալիա, Ալմանիա, Լօնտրա, Վիէննա վէ Բարլիզ զաղէթալարը հալէա զուհուրա կէլէն վուգուաթը միթէէսիֆէ վէ ատէլ խուսուս վուգուաթը մէզքիւրէնին սէպէպլերինէ տայիր իթթիխաղ իտիլէն ֆէվքէլատէ սիւքիւթէ տայիր ըզհարը թատճիւպ իտիեօրլար։

«Միտհաթ բաշանքն սիւրկիւնիւ հագգընտա բրէնս Պիզմարգ Թարաֆընտան իտիլէն էֆքեար իւզերինէ պաշլըճա պէեանը միթալատա իթմիշ պուլունան Բոսթ նամ Ալմանեա զաղէթասընքն պէնտինի օգումալարընը գարինլերիմիզէ իխթար իտէրիզ։ Բըրէնսի միշարիէյհ տէմիշ տիր քի, Միտհաթ բաշանքն սիւրկիւն իտիմէսինին պաղը սէպէպլերի, կէօրիւնիւր քի էճնէպի ենթրիգալարընտան իլերի կէլմիշ տիր։ (Էլ ճեվայիպ զաղէթասը պու գատար պիր իսպաթքն իրաեէսինի քեաֆի ատտ իլէ, պունտան զիեատէսինին իպրաղընա լիւզում կէօրմէմիշ տիր։)

«Պունտան պաշկա Էվրօբատա պաղը զաղէթալար շէօհրէթշուար օլան միշարիէյհ էհլի բօլթիգին թէպեիտին թարիֆ իթմիշլեր, վէ մահէլի զաղէթալարընտան էվվէլ, օլ պապտէ Տէրիսատէթտէն ալարագ պաղը մալիումաթ վէրմիշլեր տիր։ Պիզճէ թատիպլիթատան Պապը Ալի, Միտհաթ բաշա հազրէթլերինին թէպեիտի մատտէսինին սէպէպլերինի կէօսթէրմիշ օլսայտը, տահա էյի օլուր իսի։ Զիւնքի մալիումի ամմէ օլան պէօյլէ պիր էհլի բօլթիգին վէ պէօյլէ պիր պիւյիւք մէմուրուն միլքու տէվլէթէ գարշը պու տէրէճէ ազիմ ֆէսատլարը ասլա միթթէֆիգ վէ եախօտ մուավինլերի օմմագսբզքն գուրմասը, տօղրուսու բէք զարիպ տիր։ Իմտի, չու ֆէսատ միթթէֆիգլերի նէ՞րէտէ տիրլեր։ Էկեր պու եօլտա միթթէֆիգլեր վար իսէ, պունլարը վէ բէյիսլերինի մուհաքէմէ իթմէք, լազըմ տէյի՞լ մի տիր։

«Պիր գաչ սէօզտէ Միտհաթ բաշա ալէյհինտէ հազարէթ իտէնլերէ սեօյլեեելիմ։ Պունլարքն պաշը Քեսղիմ բաշա տբր։ Միւշարիլէյհ օրտունուն պիյիւք զապիթանքնտան օլուպ, սատրը սապգդ ալէյհինտէ միւնասիպէթսիզ սէօզլեր վէ զաեէթլէ մուլտար թապիրլեր իլէ մէմնու, վէլհասբլ գուլաղը թահրիգ վէ բէնճիտէ իտիճի սուրէթտէ մէքրուհ պիր գբթա հիճվիհէյի թէելիֆ իտերէք, Միտհաթ բաշա հազրէթլերինէ խիթապէն պիր Օսմանը զաղէթասընտա նէչը իթմիշ տիր։ Մաթպուաթ իտարէյի պէհիեէսի պու խուսուսա պիլ միսսատ, հիչ պիր կէօնա իխթար իճբասընտա պուլունմամշ տբր։ Ֆիկվագը մէզքիւր հիճվիեէնին միւնտէրիճ օլտուղու տիվանէլիքլեր, պունուն ալէնէն սաթքլմասընը զապթլեէ նէզարէթի ճէլիլէսինէ մէնն իթտիրմիշ իսէ տէ, միւէլլիֆինին մուհաքէմէեէ չէքիտիկինի ասլա իշիթմէտիք, հաթթա Պասիրէթ զաղէթասը սահիպինին մէզքիւր հիճվիեէնին տէրճիյլէ զաղէթասընը մուտարլամագ իսթէմէտիկինտէն տօղաեը միշարիէյհ Քեազիմ բաշանքն զաղէթաեի մէզքիւր սահիպինէ ալէնէն հազարէթ իթտիկինի պիլէ կէօրտիւք։

«Էկեր ասաքիրին պիյիւք պիր զապիթի, օն պին նէֆէրտէն միւրէքքէպ պիր ալայտա նիզամ ու թէրպիէյի մուհաֆազա իթմէքլիկի մէմուր օլուպ, վէ պիր չօգ զապիթանա նէզաքէթ էսէրլերի իպրաղ իտէճէք իքէն, քէնտիսի պէօյլէ պիր մինասիպէթսիզ սուրէթտէ լիսան գուլլանաճագ օլուր իսէ, ատի պիր պէօյիւք պաշը՞ նէ եարմազ։

«Իսթանպօլ զաղէթասընտա, Պասիրէթ զաղէթասը սահիպի իմթիեազընքն Քեազիմ բաշաեա գարշը պիր տավա աչմատըզընա պիր Էվրօբալընքն թէճաճիւպ իթտիկինի օգուտուք, հալ պու քի պիզ հիւքիւմէթ թարաֆընտան պէօյլէ պիր տավա աչբմատըզընա թէճաճիւպ իթտիք։

«Դանուն էսասի պու եօլտա պիր խաթաեա միւսաատէ իտէ՞ր մի։ Իչթէ ալչագ ատէմիերին թապիաթընտան տբր քի, եիւքսէգ պիր մէնսէտտէ պուլունանքն աեաղընը էօրէրլեր, հալ պու քի մէնսէտինտէն տիւշտիկինտէ, հազարէթէ գալդրշբրլար։ Եա՛ Բապիմ, զէմանբմզքն ատէմիերի նէ՞տերէճէ չայեանը թէճաճիւպ տիր, վէ զարազ ու ատավէթլերի նէ գատար քէօր քէօրունա տբր։»

—Վիէննանքն Բոլթիկ Դօրէսբօնտէնց զաղէթասընտա տէրճ օլունան վեարվար 16 թարիխի պիր թահրիրաթտա, Ռուսիանքն պու կիւնէ գատար սէֆէր հալինէ գօյտուղու գուվվէյի ասքերիեէ հազգընտա չու աթիտէքի մալիումաթ կէօրիւրմիւշ տիւր։ Մէգքիւր զաղէթա, պու մալիումաթքն մահէյլի մէվզուգատան այրնմիշ օլտուղունու պիլտիրիեօր։

«Կէչէնլերտէ Ռուսիանքն պարութ անպարլարընտա քէօմիւր թօղու պուլունտուղունա տայիր զուհուրա կէլէն պիր թագրմ եալան հավատնալեր միսիլլիւ, վակօնլարա վէ մուախխարէն ալայլարա սօգմագ իչին ասքերին պիզզարուր սէրխօշ իտիլտիկի, վէ պու ալայլարքն պէշ կիւն առա գայրըմատըգլարը հագգընտա չուեու պուլան թէվթուրլարը տախի եալան հավատիպեր սբրասընա կէչիրմէլի տիր։ Ֆիրլիագը Ռուսիանքն հուտուտու ճէնուպիեէսինտէ ճէմ իթտիկի օրտուսու, քիւլլեեէթլի սէքէնէսինին նիսպէթինտէ տէյիլ տիր, վէ պու օրտունուն պաղը նօգսանլարը վար տբր. լաքին հէր նէ տախի օլսա, ալէլ ումում Էվրօբատա կէօրիլտիկիւ իւզրէ, օրտուլարքն էսասը ինթիզամնա պագբլտբզընտա, Ռուսիա օրտուսու տախի չայեանը թահսին տիր, զիրա պու օրտու տիկէր Էվրօբա օրտուլարընայա բուպէրու իտիլտիկինտէ, օնլարտան տշաղբ գալմազ։

«Հիւքիւմէթի Սէնիյէ Սբրպիաեա գարշը իթտիկի մուհարէպէտէ, չիմտիքի կիպի պիթիւն սայ ու իգտամքնը մէվգբի իճրաեէ գօյմամշ իտի։ Ֆագաթ պու գատար զահմէթլէ պէրապէր, մէմալիքի տէվլէթի Ալիեէտէ Պուլկարիսթանտան 100 000, վէ Էրմէնիսթանտան 60 000 նէֆէրտէն զիեատէ ասքեր ճէմի միւմքին օլամամշ տբր։ Պինանէն ալէյհ Ռուսիանքն պու կիւնէ գատար սէֆէր հալինէ գօյտուղու գուվվէյի ասքերիեէ, տէվլէթի Օսմանիեէնին մէզքիւր գուվվէյի ասքերիեէսինէ գարշը մուհարէպէ իթմէքլիկէ քեաֆի օլաճագ մէրթէպէտէ տիր։

«Ռուսիանքն գուվվէյի ասքերիեէսի օլան ճէման 40 ֆբրգաեի ասքերիեէսինտէն չիմտի 20 ֆբրգա բիեատէ ասքերի, վէ 8 լիվա ավճը ասքերինին իչիւ, վէ 20 պէօլիւք սիւարի ֆբրգասընտան 9 ֆբրգա հարէքէթ իլլէմիշ տիր։ Պունլարքն 150 գբթա տաղ պաթարեասը, վէ 300 ատէտ տախի պիյիւք չաբլը մուհասէրէ թօբլարը վար տբր։ Թէքմիլ Ռուսիա օրտուսունուն պէշտէ իքիսի օլան պու ասքեր, չու վէճճ իլէ թագսիմ օլունմուշ տուր։

«Գաֆգասիանքն էօթէ թարաֆընտա ժէնէրալ Լօրիս Մէլիքօֆուն թահթը գօմանտասընտա օլարագ, հուտուտու կէչմէք իւզրէ, աթիտէ պէեան օլունան ասքերի ֆբրգալար հաղբը պուլունմագտա տբրլար, եանի 4 ֆբրգա բիեատէ, պիր լիվա ավճը, 2 ֆբրգա սիւարի, 9 ալայ Գաղագ, 35 սահրա պաթարեասը, վէ պիյիւք չաբլը, վէ 150 ատէտ մուհասէրէ թօբու։ Քեաֆֆէսի 115,000 նէֆէր տիրլեր։ Պունլարքն իչինտէն 95 պինի մուհարէպէտէ պուլունմուշ տուր։ Մբդտարը մէզքիւրէ, Կիւմրիտէ վէ եախօտ իսթիհքեամթը սայիրէտէ պուլունան 4–5 պին ասքերի մբսթահֆըզա տախիլ տէյիլ տիր։

«Քէրչէն Ասքերմանա գատար Գարատէնիզ սէվահիլինի կէօզէթմէք իչին, Օսէսա նահիեէյի ասքերիեէ գօմանտանը պուլունան ժէնէրալ Սէմագանքն թահթը գօմանտասընտա տախի 4 ֆբրգա բիեատէ, 2 ֆբրգա սիւարի, 28 սահրա պաթարեասը, վէ Քերչ, Օզազօֆ, Պենտէր, Ասքերման, վէ սայիր իսթիհքեամթի իւզրինտէ եաեըմբզ տիկէր յիւշիւք մէֆրեզէլեր տիր։ Քեաֆֆէսի 100,000 նէֆէր տիր, վէ պունլարքն 80 պինի մուհարէպէտէ պուլունմուշ տուր։

«Պէսարապիատա վէ խուսուսա Օսէսա տէմիր եօլունուն նուգաթը իլթիսազ իեէսիյլէ Պուգատան հուտուտու պէյնինտէ օլան մէսաֆէտէ Կրան տիւգ Նիզ օլանքն թահթը գօմանտասընտա օլարագ, Ռուսիալրլարքն ասքերի ֆիիլեեէ թէսմիեէ իթտիլերի ճէնուպ օրտուսու պուլունուեօր։ Ասքերի մէզքիւրէնին մէգքիւրէ տէօրթ օրտուսան միւրէքքէպ օլուպ, սէքիզ ֆբրգա բիեատէն, պիր լիվա ավճը ասքերինտէն, տէօրթ ֆբրգա սիւարիտէն, (ֆբրգաի ասքերիեէլերտէ պուլունանլարտան պաշգա օն իքի ալայ Գաղագտան) ալթմիշ ատէտ սահրա պաթ արիասընտան, վէ իւչ եիւզ ատէտ պիյիւք չաբլը մուհասէրէ թօբլարընտան միւթէշքքիլ տիրլեր քի, լիւզումի օլտուղու թագտիրտէ, մբդտարը մէգքիւր թէզեիտ իտիլէպիլէճէք տիր։

«Պունտան ճատտա, Թունաեը կէչմէք իչին, քէօբրիւ ամմագ իւզրէ օրտունուն պիր չօգ քէօբրիճիւ ասքերի, վէ պու վասի նէհր իւզերինտէ պաղը մուհարէպէլեր վուգույի իհթիմալինէ մէպնի, պիր թագրմ պահրիեէ թապուրլարը վար տբր։ Ասքերի մէզքիւրէնին մբդտարը սահիհի, իտարէ վէ սբհհիեէ հէյեթլերի տախի տախիլ օլտուղու հալտէ, 200 պինէ պարիզ օլուեօր։ Պունլարտան 150,000 նէֆէրի մուհարէպէտէ պուլունմուշտուր։ Կրան տիւգիւն ասքերի խասսասը, իմբերաթօրուն մաեէթինտէն օլմագ իւզրէ պիր պէօլիւք գազագտան իպարէթ տիր։

«Դամինիզ, Բատօլսքի, Քիեվ, Վլատիմիր վէ Վօլինսքի պէյնինտէ պուլունան մէսաֆէտէ, ճէնուպ օրտուսունուն իհթիեաթ ալաեը վար տբր, վէ տէօրթ բիատէտէն, պիր լիվա ավճը ասքերինտէն, վէ պիր ֆբրգա սիւարիտէն միւրէքքէպ տիր։ Ասքերի մէզքիւրէ, սայիրլերի կիպի, տէրէճէյի միւքէմմէլէտէ թալիմ կէօրմիշ ասքեր օլուպ, էմր վէրիլտիկինտէ մուհարէպէեէ կէտէպիլիրլեր։ Պունլարքն մբդտարը տախի 75 000 գատար տբր, վէ իչլերինտէ 60,000 նէֆէրի մուհարէպեեէ կիրմիշ տիր։ Գազագլար իչին իհթիեաթ օլմագ իւզրէ, սբնբֆը սանինին օն գատար ալայլարը վէ պիր գաչ պաթարեալարը հալը սէֆիրէ վազ օլունմուշ տուր քի, ճէման 10,000 նէֆէր տիր, վէ պունլարտան 8 պինի մուհարէպէտէ պուլունմուշ տուր։

«Վէլհասբլ սէֆէր հալինէ գօնուլմուշ օլան ասքերին իհթիեաթ գբսմը հազբրլանմամշ տբր։ Վէ պունլարքն հազբրլանմասընտան մագսէտ, էսնայի մուհարէպէտէ վուգու պուլաճագ պօշ եէրլերի տօղտուրմագ իչին օլուպ, պունուն իչին չիմտիեէն 100,000 նէֆէր հազբր տբր։

«Խբլասայի քէյամ, Շարգտա մուհարէպէ իտէճէք Ռուսիա ասքերինին մբգտարը, 600,000 քիշիտէն իպարէթ տիր։ Վէ պունուն հէման նբսֆը հուտուտ իւզերինտէ օլարագ, իլերի եիւրիւմէք էմրինէ պէքլէմէքտէ տիր։»

—Շարգքն ահվալը մէշքիւքի Ա. Թինա բիացասը իւզերինէ տախի թէսիր իյլէմիշ օլտուղունտան, ախղ ու իթթաեա խայլիտէն խայլի սէքթէ կէլմիշ տիր։ Էկեր պու հալ պիր վագթ տահա տէվամ էյլեր իսէ, բէք չօգ իգտբրը Էիգա վուգու պուլար ատէյի գօրգուլուեօր։

—Բարիս զազէթալարը, մէմուրիեէթի մախսուսէ իլէ ամուֆէթլու Վահան էֆէնտի հազրէթլերինին Բարիսէ վիսուլ պուլուպ, սէֆ ըրէթի սէնիեէեէ ինտիկինի խապէր ֆիրտիքլէրի սքրատա միչարիլէյհին ֆասքիպ օլտուղու Մէսսաժրի Մարիթիմ Ֆրանսա գումբանիասքնէն վարտու Նաբօլիեէ օղրամասքյա միչարէյհ գարաեա չըգարագ Միտհաթ բաշա հազրէթլէրի իլէ պիր խայլի մուատէթ միլագաթ իթմիշ օլտուղունու իլավէթէն պէեան խտեօրլար։

—Փեարվարքն եիկիրմիսինէ գատար մէմալիքի Օսմանիեէ սէվահիլինտէ օլտուղու միսիլլու, Ֆրանսա, վէ Ինկիլթէրրա, վէ Արմանիա սէվահիլինտէ տասխի չիտտէթլի ֆուրթունալար օլարագ, սէֆայինճէ բէք չօգ զարար ու զիեանա սէպէպիեէթ վիրմիշ օլտուգլարը վիրուտ իտէն զազէթալար խապէր վիրիեօրլար։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պահրիեէ նէզարէթի ճէլիլէսի միսթէշարլըղը բիւթպէյի պալէա իլէ պահրիեէ մուհասէպէճիսի սապզդաթուֆէթլու Նամի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ.

Գօսավա վիլաեէթի միսթէշարը սատտէթլու Վասա էֆէնտի հազրէթլէրինէ բիւթպէյի ուլէա սընըֆը էվվէլի.

Նիշ սանճաղը միթէսարրըֆլըղը Տըրամա միթէսարրըֆը սապզդ սատտէթլու Խայրէտտին բաշաեա.

Տէֆթէրը խագանի մէքթուպճուսու սատտէթլու Հասան Նամի էֆէնտիեէ բիւթպէյի ուլէա սընըֆը սանիսի.

Տէֆթէրը խագանի մուհասէպէճիսի սատտէթլու Բէճայի էֆէնտիեէ բիւթպէյի ուլէա սընըֆը սանիսի.

Ըղվօրնիք սանճաղը միթէսարրըֆը սատտէթլու Սէրրի էֆէնտիեէ բիւթպէյի ուլէա սընըֆը սանիսի.

Գօսավա վիլաեէթի մէքթուպճուլուղու, Շուրայի տէվլէթ միւազիմիկինտէն միւնֆասլ իզզէթլու Թէվֆիգ պէյ էֆէնտիեէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էֆէնտի.

Մանզումէի միջոյաւ Նիկոմիդիոյ և Նորա շրջակայ գիւղօրէից վրայ տբուած աղետալի տեղեկութիւնք սիրտս հալեցուցին։ Հարուստ չեմ որ խըղճալեաց օգնեմ, միայն թէ բան մը կրնամ ընել. ղր Ձեր ուշադրութեանը կը յանձնեմ։

Մանօթ է Ձեզ անշուշտ որ 1875ին հոս Որբանոց մը բանալով սովէն տառապեալ խղճալեաց որբերն տան մը յարկին տակ հաւաքելով սմենայնիւ կը խնամեմ, Էնկիւրիի և Պրուսայի մէջտեղի գիւղերէն 20 հատ խեղճ և թշուառ աղջիկներ այսօր Որբանոցիս յարկին տակ են, որոց մէջ կան նաև քաղքէս և Պօլսէն մի քանի խեղճ աղջիկներ ալ։ Ասոնք ամենը իմ տիկնոջս Մատամ Լամա Պաղտասարեանի (ընկ Անգլիայի) խնամոյ տակ են, որոյ կօգնեն Եւրոպայի այլեւայլ կողմերն եղող բարեբարք և տեղւոյս բարեկամք ալ ձեռնտու են իրեն։

Երբ Ձեր թերթք ընտանեաց մեր թարգմանեցի, աչքերէն արտասուք եկան և բաւ որ Ձեզի գրեմ և խնայ տամ թէ՝ եթէ նոյն գիւղերէն ծնողք թողեալ երկու որբ աղջիկներ գտնուին փութաք մեզի խրկել, որք միւս 20ին հետ նոյն մարդասիրաց խնամքն վայելեն։ Այս ըլլայ մեր օգնութիւնը յիշեալ խղճալեաց, եւ է ընդունուի։

Այսու հանդերձ կարծեմ համազգի եղբարք ըստ իւրեանց կարողութեան պիտի օգնեն մեր այս վեհ ձեռնարկութեանը մէջ որ այն ատեն կարող ըլլանք, մի քանի այլ խեղճ որբեր մեր յարկին ներքև ընդունիլ։

Ընդունեցէք, Տ՛ր, սոյն երկտող գրութեամբս մեր սրտագին կալեկցութիւնը խղճալեաց որով Ստամ միշտ Ձեր.

7 փետ. 1877 Դ. Պաղտասարեան
Պրուսա Տնօրէն որբանոցի
Փոքուն Ասիոյ

ՍՈՒԼԵՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

77 Փետրվ. 21 Կէտիկ–բաշա

. . . Միւէլլիֆ,

Հէրմայիսքա Սիւրէնա նամագատքնէն զազէթայի միւթէպէրէնիղին կէչէն սալը կիւնքի նիւսխէսինտէ չան ու նամուսումուզա վէ զիյրի խարէմիզտէ օլան Սուրէնեան մէքթէպիմիզ ալէյհինէ պիր թագըմ իսնատաթ նէշր իթմէսի կէօրիւլմիւշ, չէյլէ քի մէզպուրէյի կիւեա մէքթէպիմիզէ բիանօ միւտերրիսլիկինէ տավէթ իյլէեուպ, քէնտիսինին ըստտինէ հէվալէյի սէմ ու իթիպար իթմէյէրէք, բաղպէթլու էհալիյի ալտսթմագ նիեաթ ու էֆքեարի նապէճաեա սարբըպ քէնտույի մէքթէպիմիզ հօճա նէշր ու իլան իթմիշիզ իմիշ։ Մէրգումէնին շու եալան եանլըշ նէշրիեաթը թասհիհ իթմէք վէ պիթիւն մէգալէսի արաճիֆտէն իպարէթ օլտուղունտան, էհլի տրգդաթը մէրագքնը տէֆ իթմէք կէրէք։ Մէրգումէ չէնտ տէֆա խանէմիզէ վէ մէքթէպիմիզէ պիլ աղիմէ Սուրէնեան մէքթէպի բիանօ տէրսինի էօհտէսնէ իհալէ իթմէք իչին նիազ վէ իպրամ, վէ քէնտի նամընա պիր իլան նէշր իթմէմիզի թէմէննի իյլէմէսի ճիհէթլէ թարաֆըմըզտան ըսյի բիզա կէօսթէրիլիպ իճրասքնտա պուլունմուշուղ տուր։ Հաթթա մէրգումէ իչ տէֆա մէքթէպիմիզէ կէլիպ չակիրտանա տէրս վիրմիշ. ֆագաթ պէյնիմիզտէ գարարլաշմըշ օլան չարթլարա բիայէթ իթմէմէսինտէն տօլայը քէնտուսինէ եօլ վիրմէեէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլտուղունտան, եէրինէ Բարիս գօնսէրվաթուարը թարաֆընտան եէտինտէ տիրլօմասը պուլունան Ֆրանսըզ մատմազէլ Տավիէյի թայեին իյլէմիշ օլտուղումուզտան, մէքթէպիմիզին բիանօ տէրսինէ տէվամ պիրլէ պիզի վէ չակիրտանը սուրէթի միւքէմմէլէտէ խօշնուտ իթմէքտէ տիր։

Մէքթուպումու զազէթայի միւթէպերէնիղին պիր քէօշէսինէ տէրճ իյլէմէնիզի ըճատ իտէրիմ։

Ա. Ա. Սուրէն

ԻԼԱՆԱԹ

Ալթընճը Տայիրէ իլանը

Ալթընճը տայիրէ հուտուտու տախլինտէ պուլունան մէհալէրին քանթար վէ չարշու բուսումու.

Թօփխանէ իսկէլէսի հաթապ չէքիսի բուսումու.

Ֆիւրքճի դաբուսու հաթապ չէքիսի բուսումու.

Բաչավրա բուսումու.

Տայիրէ գօնաղընին լօգանթա վէ գահվէճիլիկի.

Թօփխանէ Թուղլա սէրկիսի մէհալի.

Ֆութու, քիրէ բուխսաթիէսի.

Պիր պապ Թիւթիւնճի տիւքեանը.

Պաղատէ մու հարրէր բուսումաթ իլէ լօգանթա վէ ղահվէհիլիք վէ Թօրխանէ Թուղլա սէրկիսի վէ պիր պապ Թիւթիւնճի տիւքեանը տօքսան իչ սէնէսի մարտը ի ղթիտասքնտան չուպաթը ղաեէսինէ տէկին պիր սէնէլիք օլմագ վէ մագբուէն իլղամ վէ իճար օլունմագ իւզրէ տէրտէսթք միւղաեէտէ օլտուղունտան Թալիպ օլանլարքն ճուսմաա վէ բաղար կիւնլէրինտէն մաատա միւսատտաք վէ մութէպէր քէֆիլլէրիյլէ պէ ապէր հէր կիւն Տայիրէ մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

13 փետր. 1877 Սէր քեաթիպ
Տայիրէյի սատիսէ
Սիմոն Բաբապեան

Ալթընճը Տայիրէ իլանը

Պէյօղլունտա Աղահամամը ճատտէսինտէ վէ Զէյմէ սոգաղընտա քէօչէ պաշընտա իսթիգամէթի թարիգտէն միւտէպագի օլուպ Տայիրէնին մալի օլան օն ալթը գիրա մէհալին պէհէր գիրաը իքիչէր լիրաեա թալէպի էօհտէսինտ թէգարրիւր իտուպ շուպաթքն եիկիրմի ալթընճը կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն զամ իլէ թալիպ օլանլարքն հէման Տայիրէ մուհասէպէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 փետրվ. 1877 Սէրքեաթիպի
Տայիրէյի սատիսէ
Սիմոն Փափազեան

Ըսթապլը ամիրէ իչին տէօրթ եիւզ քիլէ հընթա վէ մբսըր վէ ալթը եիւզ քիլէ տարը իլէ, մանթպախը ամիրէ իչին պէհէրի գրրդ ի.բի ատէտ օլարագ, իչէր թագըմ պօեալը վէ եալարգ ալը Սագսօնեա թամամ վէ գահվէ ալթը թագըմլարը պիլ միւնագասա միւպաեա օլունճաղընտան, իթաեա թալիպ օլանլարքն խաղինէյի խասսա մէճլիս իտարէսինէ կէլմէլէրի։

ԱԶԻՄԷԹ

Բուսիա տէվլէթի թէպասքնտան վէ սարաֆանը միւթէտերանտէն չարշուի քէպիրտէ վագը Զուհաճը խանընքն 3 Նիւմէրօյու օտատա սաքին Ստեփան Մկրտիչօֆ իչ պու թարիխը իլանտան իթիպարէն պիր այա գատար մէմլէքէթի ճանիպինէ ազիմէթ իտէճէկինտէն, միւմայիլէյհ իսէ հէր քիմլերին ալրպ վիրէճէքլերի վար իսէ, պէր պէեանը պալէա պիր այ ղարֆընտա թէսվիեէ իթմէլերինի մարիւմ օլմագ իւզրէ բէսմէն իլան իտէր։ Վէ էկէր միւտտէթը մէղքիւրէ տախիլինտէ մէրգում իլէ իչի օրուպ տէ, թէսվիեէ իթմէղ իսէ, պատէհու մէսուլ օլամաեաճաղընը տախի պէեան իտէր։

Հայերէնի, Գաղիերէնի, Ցունարէնի հմուտ՝ Տաճկական և Անգլիական լեզուների սկզբանց քաջավարժ, նաև ի հարկին կառավարչութեան կարող մէկը կը յայտարարէ թէ՝ պատրաստ է Ազգային Վարժարաններուն մէջ և Մասնաւորաց Տուներու դասախօսելու։

Պէտք է դիմել ի Պէշիկթաշ, Օղլամուր—ճատտէսի, Ոսկանեան Եղբարց տունը։ 3

LA VELOUTINE

ԼԱ ՎԸԼՈՒԹԻՆ

ԼԱ ՎԸԼՈՒԹԻՆ սիւսմիւթլի թէրթիալօլունմուշ պինապէրին տէրի իւղէրինէ նաֆի սուրէթտէ թէկսիրի օլան եաբըշգան վէ կէօզկէօրիւնմէզ պիր նէվի բիրինճ թօզու օլուպ ինսանքն տէրիսինէ թապի պիր թաղէլիք վերիր։

Մէկքիւր բիրինճ թօզունու ֆճատիսէն միւսիւ Շ. ֆԱԻ նամզաթ տըր

ԲՕՄԱՏ ՍԱԹԷՆ

Իչպու բօմատա, էլլերի եումուշագվէ թաղէ սաղլամըղը իլէ պէրապէր, էլլերի չաթլաթմազ վէ սօուգտան հասըլ օլան սայիր պուկիպի մարագտան վիղաեէ իտէր։ Բարիստէ Ռէ սօգաղընտա Ն. 2 մաղազա տէրօղլիթօտու տուր։

ԽԱԼԻՍ ԹՕԶ

Էրքէք վէ նիսա թայֆէսի իւղէրինտէ չօգտան պէրու իտիլէն թէճրիպէյտէն մէղքիւր թօզուն մուհասէնաթը ատիտէսի կէօրիւմիւշ տիւր. չէյլէ քի էսքի վէ եէնի պէլ սօվուգլուղունու քիւլլիյէն էյի էտէր, վէ պէլ սօվուգլուղունտան վէ սայիր սէպէպլէրտէն տօլայը մէսանէտէ վէ գամուշտա զուհուր իտէն սանճը վէ իտիրար տարլըղընքն էքսէրիյա ամէլիյաթսըզ օլարագ տէֆ վէ ուֆաք թաշ վէ դում թանէլէրինի իսրաֆ իտէր։ Վէ մէղքիւր թօզուն թէրթիպլէրի մուֆասալ թալիմաթը իլէ գուրթու տէրունինտէ օլտուղը վէ տօքթօր Տատրեան մէօհիւրիւ վէ իմզասը իլէ միւսէտտաք պուլունտուղի հալտէ, պէհէր թէրթիպի պիր ատէտ երկիրմիլիք գայիմէյ օլարագ, իսատանպոլ Պահճէ գարուսունտա Շէյխ իլ Իսլամ խանը իթթիսալինտէ Ն. 5 Ալահվերտիեան էֆզախանէսինտէ սաթըլըր վէ տահա գիյատէ թաֆսիլաթ իսթէեէնիլէրէ հինի միւրէճճաթընտա Տօքթօր Տատրեան մէճճանէն մաբիւմաթ վերէճճէյինի վատ իտէր վէ քէնտիսի հէր կիւն սաաթ 8 տէն 9 ա գատար մէղքիւր էֆզախանէտէ վէ ադշամ սապահ իսթանպոլ կէտիկ բաշատա Պալի բաշա ճատտէսի Ն. 40 քէնտի խանէսինտէ պուլունուր։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնէչէմպիհ–բազարընտա Ղ. 41 Իրսի խանընտա

DENOUALS

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐԸՆ ԹԷ ՏԱՎԻՍԻ ԻԶԻՆ ԳԱՐՍԻԼ։

Ժ. Տընուալըն իչպու գաբսիլէրի կիպլի խասթալըգլարը չաբուգ սուրէթտէ ատֆ իթմէլիքտէ քէսպի նամ իյլէմիշլեր տիր։ Մէղքիւր գաբսիլլեր սէքիզ քէօշէլի գութուլար տէրունինտէ սաթըլըր։

Խըրվա եաղը, Մորինա պալըգ եաղը, Թիրէմէնթի, գաթրան սուեու, վէ էյրէլթի օթու վէ սայիրէ գաբսիլլերի։

Մէղքիւր գաբսիլլեր թէմիզլիք վէ գօղուսուզլուղու վէ սայիր էֆզա իլէ գարըշըղ օրմանալարը իլէ քէսպի նամ իյլէմիշլեր տիր։

Տընուալըն էնժէքսիօնու, գաբսիլլէրինի խաթիրանէն սոնրա իբի կիւն իչինտէ բեամիլէն մէղքիւր խասթալըգլարը ատֆ իտէր։

Ժ. ՏԸՆՈՒԱԼ, 4 Նիու Գրրօս Բօատ, Լոնտրա, Ս. Է.

Տէրօղիթօսու Տէրիսատէթտէ Եէնի Ճամիսէ Տէլլա Սուատանը, 16 վէ 18 վէ 20 նիմէրօյու էֆզախանէսի տիր։ Սայիր պէօյիւք էֆզախանէլէրտէ տախի սաթըլըր։